

הרב בן ציון יעקב הלוי ואזנר

אב"ד דבד"ץ ובית הוראה שבט הלוי
מאנסי - בית שמש

בענין להשתמש ביו"ט במים חמים של הכיור

אלא רק בהוצאת המים, וגם אין כאן פ"ר וכדלהלן, לא חשיב מלאכה כלל, דאין כאן מלאכת מחשבת, רק מתעסק בעלמא, ואנן קיי"ל אפילו בשבת, כרבא (שבת ע"ה:): דמתעסק פטור.

(ב) גרמא

בפרט שברו מוצא המים שבבית, רחוק הוא מכל המנועים ומבערי האש והחימום, נמצא לאו גירי דידיה, אלא גרמא בעלמא, וכמפורש בש"ס בג' סוגיות, הן לענין מאן דכפתיה לחבריה, ושקל עליה בידקא דמיא (סנהדרין עז:): והן לענין השוחט בגלגל מים (חולין טז:). והן לענין נטילת ידים (חולין קז:). שזהו עיקר החילוק בין כח ראשון לכח שני, וביותר הדבר מפורש ברש"י (שם ושם), דכח ראשון היינו שהוא מסיר דף המים ופעולתו נעשית מיד שם, וכח שני, שהוא רחוק, וכתב השמלה חדשה (סי' ז ס"ב) וז"ל, ונראה לי דאפילו בסביבה ראשונה, דוקא שהגלגל סמוך לדף המעכב המים וכו', אבל אם הגלגל "רחוק קצת מהדף - כבר פסק כח האדם" בבוא המים לגלגל, עכ"ל, הרי דאפילו רחוק רק קצת, לא חשיב כוחו, רק גרמא בעלמא.

(ג) אין נוגע בגוף הנר

עוד מצאנו להדיא (תקיד ס"ג), שהחס על הנר ביו"ט שלא יכבה, מותר לתת סביבו דבר המנוע מלישרף כמו מים או חול, קודם שידלקנו, ועל זה חברו להקת גדולי האחרונים ה"ה הב"ח, והתפארת שמואל, הט"ז ומ"א, והגר"א וא"ר, וכתבו, דמאחר שאין הוא נוגע בגוף הנר אלא מסביב לו, מותר אפילו אחרי שהודלק, עיין במ"ב ושעה"צ שם, וכמה נכונים דברים הללו וק"ו הם לענייננו, דהוי

בעזה"ת אור ליום ד' לס' וישב התשע"ב מע"כ ידידי מחותני היקר שמו מפארים מגדולי מפיצי התורה בדורינו הרה"ג גדליה אברלאנדער שליט"א רב דקהל היכל מנחם מאנסי

ע"ד אשר נתפרסם לאחרונה, מכתב מאת הרה"ג מנחם מאיר וייסמאנדל שליט"א לאסור השימוש במים חמים ביו"ט בבוילער"ס החדשים, משום שע"י הוצאת המים נדלק המנוע ועוד כמה ניצוצי אש וכדו', וביקש חו"ד הענייה.

לענ"ד מאחר שאין אנו דנים פה רק על כמה צירופים וספיקות באיסורי דרבנן בלבד, וכולם ללא יוצא מן הכלל רק בדרך גרמא, מה שלא מצאנו להדיא לאסור כה"ג אפילו בשבת, א"כ כ"ש ביו"ט דקיי"ל גרם הבערה מותר, וכאשר למדנו מדברי התוס' והרא"ש (ביצה כב.) שכתבו להדיא להתיר גרם כיבוי ביו"ט, וכן סתם המחבר (או"ח של"ד סכ"ב) לענין שבת, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, ד"מותר" היינו לגמרי, וביותר האיר לנו בזה הקרבן נתנאל (שם ס"ק ס'), שכתב להתיר אפילו שלא במקום פסידא, והנה הדברים ידועים, דכיבוי לאו דוקא, אלא ה"ה שאר מלאכות דרך גרמא, וכדפשיטא ליה להבה"ל (שם) ואף שלמעשה אנו חוששים לדינא לדברי הרמ"א (שלד שם) שכתב להתיר גרמא רק במקום הפסד, אבל בהצטרף ריבוי הסניפים כדלהלן, כ"ש לענין הבערה ביו"ט, פשיטא דלכו"ע מותר אף לכתחילה, ואלו הן הספיקות והסניפים הנ"ל.

(א) מתעסק

מאחר שאינו עוסק בהבערת אש כלל,

(ו) שנים שעשוה

זה יכול - וזה אינו יכול, וכמו שכתבנו בתש"ו להתיר השימוש במעלית שבת, עפ"י יסוד זה בצירוף שאר סניפים, וה"נ כל שהמים מצטננים, זה יכול, הלא המה חברת החשמל - שהם יכולים ומחממים את המים מעצמם - בשילוב שאר מכשירי הבוילע"ר, מבלי סיוע המשתמש, ואילו בעה"ב המשתמש במים אינו יכול, שאין יכול לעשות כלום וכלום מבלעדום.

לאור כל האמור באנו לדין, דאף בשבת אינו אלא ספק בכמה דרבנן, ונפ"מ להתיר לצורך חולה שאין בו סכנה וכדו', ועכ"פ ביו"ט, דקיי"ל להתיר גרם הבערה, הדבר פשוט כביעותא בכוחא להתיר אף לכתחילה, וכנהוג עד כה, הנח להם לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם.

והנלענ"ד בעזרי"ת כתבת

תרתי ותלתא לטיבותא, שהוא אינו נוגע ולא רואה ולא מתעסק בגופי המנועים והמבערים כלל.

(ד) אינו מתכוין ואינו פ"ר

ובר מן דין כל בו"ד יודע ומבין, שכאשר ניגש אדם להוציא מים חמין מהברז, אין זה מענינו ואינו מתכוין לשום דבר אחר, זולת להוצאת המים, נמצא אינו מתכוין, ומאחר שגם פ"ר אין כאן, שהרי מעשים בכל עת, שע"י הצטננות המים, או שקדם אדם אחר להשתמש במים החמין, כל אשי הלהבות בוערים ממילא ומעצמם בשעה זו ממש.

(ה) פ"ר דלא ניחא ליה

ואף את"ל דהוי פ"ר, עכ"פ לא ניחא ליה - או לכה"פ לא איכפת ליה, דלא איכפת ליה לחממו בשעה זו, כי לסתם אדם די בחימום המים הנעשה מאליו בשעה שהמים מצטננים.

אמר הקב"ה אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהם אני מוסיף בכם שמחה שנאמר ויספו ענינים בה' שמחה.

כתיב לעבוד עבודת עבודה (במדבר ד. מז) לכאורה קשה כפל הלשון "עבודת עבודה", אלא משום שכדי לעבוד את ה' צריך להיות בשמחה כדכתיב "עבדו את ה' בשמחה", ובודאי הכהנים שעושים העבודה צריכין להיות בשמחה וזה שאמר הכתוב "לעבוד עבודת עבודה", שבזו יכולין לעבוד.

מזמור לתודה הוא שבח גדול מאד ובודאי ראוי לאומרו בהתלהבות גדול ושמחה עצומה מאד, וגם שבמזמור זה מבואר שעבודת הבורא יתבר ויתעלה יהא דוקא בשמחה כמו שכתוב עבדו את ה' בשמחה. ודבר זה מתורת משה רבינו ע"ה למדנו כמה שכתוב משנה תורה (דברים, כח. מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, ואיידי דאתי מדרשא בזהר הקדוש חביבא עלי על כן אעתיק לפניך גם כן מאמר קצר מזהר הקדוש וזה לשונו מאן דפלך מגו אהבה אתדבק באתר עלאה לעילא ואתדבק בעלמי דאתי וכו' (מי שעובד מתוך אהבה מתדבק במקום עליון למעלה ומתדבק בקדושה של עולם הבא וכו').

(יסוד ושורש העבודה חלק א' דף קעט)